

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Eurofound

Informácia o aktivitách korešpondentov

Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok v Dubline za Slovenskú republiku

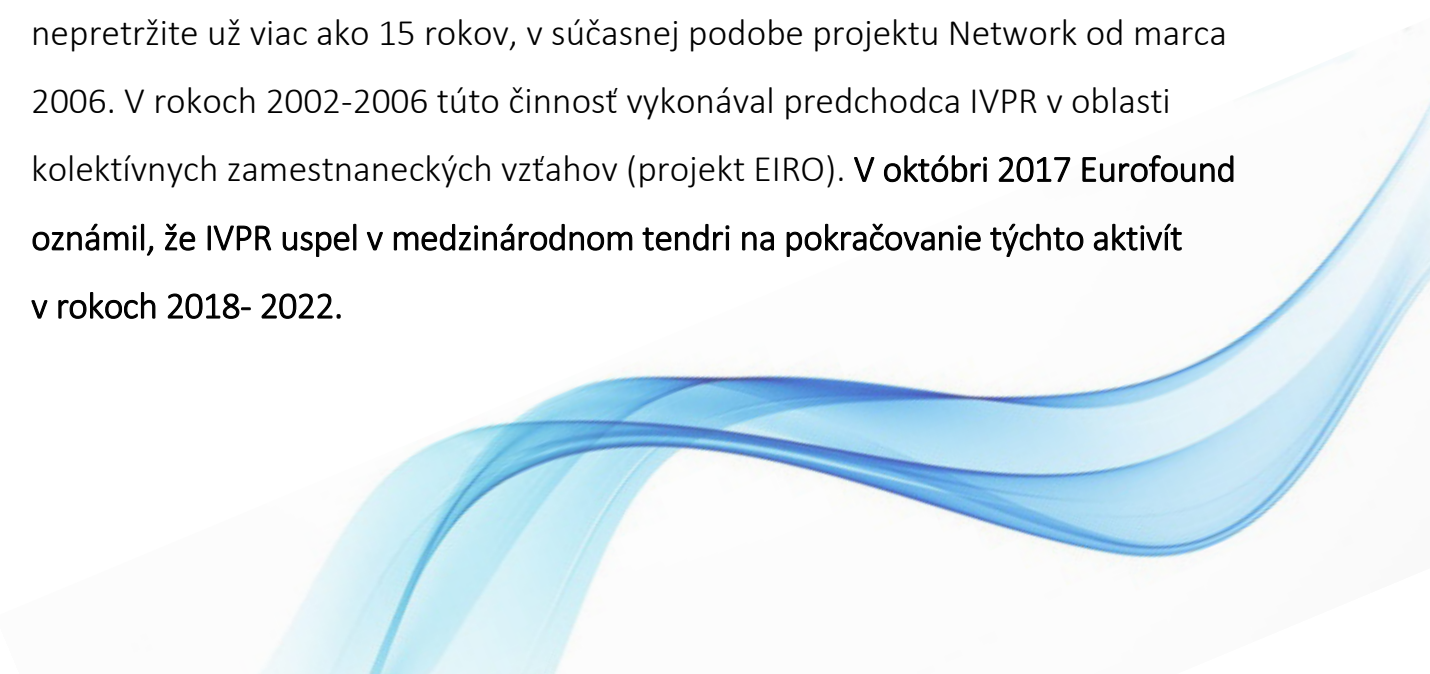

V Bratislave, december 2019

Network of European Correspondents je projekt Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions - Eurofound) so sídlom v Dubline (Projekt Network).

Eurofound je špecializovanou, tripartitne riadenou inštitúciou EÚ, založenou v roku 1975 na podporu zlepšovania životných a pracovných podmienok obyvateľov. V jej správnej rade pôsobia zástupcovia vlád a sociálnych partnerov z jednotlivých členských štátov EÚ a predstavitelia Európskej komisie. Za Slovenskú republiku sú do nej v súčasnosti nominovaní zástupcovia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, Republikovej únie zamestnávateľov a Konfederácie odborových zväzov.

V rámci projektu Network korešpondenti v jednotlivých členských štátov EÚ vykonávajú informačné služby pre Eurofound v štvorročných cykloch na základe výberového konania a kontraktov. **Korešpondentov** vyberá Eurofound na základe medzinárodného tendra. Funkciu korešpondenta za Slovenskú republiku získal Inštitút pre výskum práce a rodiny (IVPR) so sídlom v Bratislave a vykonáva ju nepretržite už viac ako 15 rokov, v súčasnej podobe projektu Network od marca 2006. V rokoch 2002-2006 túto činnosť vykonával predchodca IVPR v oblasti kolektívnych zamestnaneckých vzťahov (projekt EIRO). **V októbri 2017 Eurofound oznámil, že IVPR uspel v medzinárodnom tendri na pokračovanie týchto aktivít v rokoch 2018- 2022.**

V súčasnosti sú členmi **tímu korešpondentov Eurofound pri IVPR**:

Ing. Ľudovít Czíria, CSc. (ved. projektu)	ludovit.cziria@ivpr.gov.sk
Doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.	rastislav.bednarik@ivpr.gov.sk
RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.	miroslava.kordosova@ivpr.gov.sk
PhDr. Daniela Kešelová, PhD.	daniela.keselova@ivpr.gov.sk

Na plnení úloh IVPR pre Eurofound sa podieľajú aj ďalší zamestnanci IVPR informatickou a administratívnou podporou. Viac informácií na web stránke IVPR.

Aktivity korešpondentov

Tím IVPR pre projekt Network zabezpečuje v rámci kontraktu s Eurofound spracovanie zmluvne dohodnutých výstupov za Slovensko. Aktivity korešpondentov sú zamerané na tieto hlavné oblasti:

- Príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ
- Príspevky do štúdií o organizovanosti sociálnych partnerov v odvetviach
- Aktualizácia existujúcich databáz (pracovný čas, mzdy, kolektívne pracovné vzťahy)
- Spracovanie štvrtročných správ o významných udalostiach v oblasti kolektívnych pracovných vzťahov a pracovných podmienok
- Monitorovanie významných reštrukturalizácií v podnikoch

Na vyžiadanie Eurofound sa tím korešpondentov vyjadruje aj k rôznym aspektom zamestnania, pracovných podmienok a sociálneho zabezpečenia v EÚ a na Slovensku.

Dôležitou súčasťou zabezpečovania úloh pre Eurofound je spolupráca korešpondentov IVPR s externými organizáciami. Sú to najmä Štatistický úrad SR, Trexima, s.r.o. Bratislava, Sociálna poisťovňa a Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Korešpondenti úzko spolupracujú aj s organizáciami zamestnávateľov

a odborov na národnej aj odvetvovej úrovni a s inštitúciami v akademickej oblasti.

Medzi aktivity korešpondentov patrí aj pravidelná komunikácia s členmi správnej rady Eurofound za Slovensko. V rámci riešenia projektu sa každoročne koná aj koordináčna porada korešpondentov. Ostatná sa konala v dňoch 4.-5.4. 2019 v sídle Eurofound. Išlo o druhú koordináčnu poradu národných korešpondentov NEO v kontrahovanom období 2018-2022 a účasť na nej vyplýva z kontraktu uzatvoreného medzi IVPR a Eurofound pre tento projekt.

Výstupy projektu Network

Počas spolupráce s Eurofound tím korešpondentov IVPR vypracoval celý rad monitorovacích informácií, podkladových správ a štúdií, do ktorých prípravy sa postupne zapojila väčšina výskumných pracovníkov inštitútu. Výstupy v jednotlivých monitorovaných oblastiach sa realizujú najmä týmito formami: Národné príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ (**Comparative analytical report**) a do odvetvových štúdií EÚ o organizáciách sociálnych partnerov (**Representativeness study**). Mesačne boli zasielané informatívne správy o aktuálnych udalostiach týkajúcich sa kolektívnych pracovných vzťahov a pracovných podmienok na Slovensku (**Information update**). Od marca 2014 sú tieto informatívne správy nahradené štvrťročnými správami (**Quarterly reports**), ktoré popri kolektívnych pracovných vzťahoch a pracovných podmienkach môžu pokrývať aj zamestnanosť a nadväznú sociálne otázky. Každý štvrťrok Eurofound objednáva od každej krajiny EÚ príspevky podrobnejšie objasňujúce vybrané aktuálne témy, vrátane relevantného výskumu (**Topical Update**).

Korešpondenti spracovávajú aj súhrnné výročné správy pokrývajúce monitorované oblasti a vykonávajú ročné aktualizácie databáz o kolektívnych pracovných vzťahoch, pracovnom čase, mzdách, kolektívnom vyjednávaní a štrajkových aktivitách. V priebehu spolupráce s Eurofound bol vypracovaný Profil jednotlivých krajín EÚ (**Country profile**). Je v ňom uvedená stručná politická a hospodárska charakteristika krajiny a podrobnejšie sú rozvedené individuálne a kolektívne pracovné vzťahy, pracovné podmienky, sociálni partneri, tripartitný a bipartitný sociálny dialóg. Ten sa príbežne tiež aktualizuje.

Monitorovanie podnikovej reštrukturalizácie (**European restructuring monitor**) na Slovensku sa realizuje na základe monitorovania mediálnych správ o

dôležitých prípadoch nárastu alebo poklesu zamestnanosti, spracovaných formou štandardizovaných kariet (**Factsheet**). Na základe týchto podkladov Eurofound spracováva štvrtročný prehľad zmien zamestnanosti v podnikoch v členských štátoch EÚ. Od roku 2002 doteraz korešpondenti spracovali a zaslali do databázy Eurofound viac ako 700 prípadov reštrukturalizácie podnikov zo Slovenska.

Užívatelia výsledkov projektu

Hlavnými užívateľmi výsledkov projektu sú inštitúcie Európskej únie, najmä Európska komisia a vládne a mimovládne organizácie, a sociálni partneri v členských štátoch a kandidátskych krajinách EÚ a v Nórsku. Výsledky projektu často využívajú aj výskumní pracovníci a študenti. Výstupy z projektu sú využívané celosvetovo, okrem EÚ napr. v USA, Japonsku, Kanade a Číne. V posledných rokoch Eurofound spracováva aj štúdie porovnávajúce EÚ s niektorými inými hospodársky vyspelými krajinami. Práca korešpondentov IVPR je priebežne hodnotená projektovým manažmentom Eurofound a niekedy aj v spolupráci s príslušnými užívateľskými inštitúciami v EÚ. Na základe pozitívneho vyhodnotenia plánovaných kontrahovaných úloh Eurofound predlžuje ročné kontrakty pre projekt na ďalšie 12-mesačné obdobia. Okrem toho, Eurofound môže cez rámcový štvorročný kontrakt priebežne objednávať výstupy podľa potrieb, ktoré vzniknú operatívne v priebehu roka.

Dostupnosť výsledkov

Všetky doterajšie príspevky IVPR pre Eurofound splnili požadované náročné kritériá kvality. Mnohé z nich sú publikované a voľne dostupné na web stránke Eurofound (www.eurofound.europa.eu). Väčšina príspevkov IVPR bola využitá aj pri spracovaní tematických alebo odvetvových porovnávacích štúdií za EÚ.

Charakteristika jednotlivých výstupov pre Eurofound je pravidelne uvádzaná aj vo výročných správach o činnosti IVPR a tiež na jeho web stránke (www.ivpr.gov.sk).

Informácia o aktivitách za rok 2019

Tím korešpondentov Eurofound pri IVPR zabezpečil spracovanie všetkých zmluvne dohodnutých štandardných aj osobitne objednaných výstupov za Slovensko. Uvádzame stručnú charakteristiku realizovaných výstupov podľa jednotlivých tematických oblastí spolupráce.

Príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ (CAR štúdie)

Zapojenie sociálnych partnerov do návrhu a realizácie reforiem a politik v kontexte Európskeho semestra

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc. a doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Štúdia bola zameraná na spôsoby, formy a rozsah zapojenia organizácií zamestnávateľov a odborov na národnej úrovni na Slovensku do jednotlivých fáz a dokumentov (napr. Národného programu reforiem) procesu ekonomického usmerňovania členských štátov EÚ formou Európskeho semestra v r. 2019. Táto

štúdiá nadväzovala na štúdiu z predchádzajúceho roku a jej účelom bolo zhodnotiť, k akým zmenám a pokroku došlo v tejto oblasti v porovnaní s r. 2018.

Opatrenia na integráciu osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce

(PhDr. Daniela Kešelová, PhD.)

V štúdiu bola prezentovaná stratégia a politika podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím na Slovensku s dôrazom na začleňovanie na otvorený trh práce. Tieto informácie boli doplnené o charakteristiky vybraných faktorov pracovných podmienok týchto osôb, existujúce povinné kvóty pre ich zamestnávanie a o využívanie príslušných nástrojov aktívnej politiky trhu práce. Na záver boli charakterizované najvýznamnejšie nástroje podpory zamestnania osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce.

Formy oddĺženia fyzických osôb, osobný bankrot

(Ing. Jana Marková, CRIF Slovak Credit Bureau)

Štúdiu bola realizovaná na základe osobitnej objednávky Eurofound a mapovala situáciu nadmerne zadlžených osôb na Slovensku, aké sú možnosti na riešenie tohto závažného problému na Slovensku. Konkrétne, ktoré inštitúcie im poskytujú právnu pomoc, počet ich klientov v r. 2017-2018, fungovanie inštitútu „osobný bankrot“, podmienky udelenia súhlasu a postup pri realizácii osobného bankrotu. Okrem toho bol v štúdiu charakterizovaný aj postup pri realizovaní procedúry exekúcií.

Prístup k sociálnym službám poskytovaným vo verejnom záujme

(PhDr. Daniela Kešelová, PhD. a prof. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc.)

Štúdia charakterizovala problematiku prístupu k sociálnym službám v širšom kontexte. V rámci rannej starostlivosti a predškolského vzdelávania sa štúdia sústreďovala na rozvoj kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov vytvárať inkluzívne prostredie pri začleňovaní detí so zdravotným znevýhodnením v predškolských zariadeniach. Uviedla príklady inštitúcií, politik a programov na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, ktoré sa zaoberajú problematikou inklúzie. Ďalšia časť sa venovala problematike prístupu k vybraným službám elektronického zdravotníctva s dôrazom na poskytovanie a využívanie elektronických konzultácií. Tretia časť sa venovala možnostiam, ktoré môžu využiť opatrovatelia na dočasné prerušenie opatrovania blízkej osoby - odľahčovacej službe a domácej opatrovateľskej službe.

Príspevky do štúdií o organizáciách sociálnych partnerov v odvetviach (REP štúdie)

- Výroba papiera a výrobkov z papiera
- Nemocničné služby
- Audiovizia

(Ing. Ľudovít Czírja, CSc.)

- Sociálne služby
- Tvorivé umelecké a zábavné činnosti

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

- o Regionálna samospráva

(RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.)

- o Vzdelávanie

(Ing. Mgr. Jana Urdziková, PhD.)

- o Civilná letecká doprava - piloti a stevardi

- o Civilná letecká doprava - personál na letiskách

(PhDr. Daniela Kešelová, PhD. a RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.)

REP štúdie mapujú odvetvové združenia zamestnávateľov a odborov v príslušných odvetviach definovaných Eurofound podľa NACE Rev. 2. Ide o organizácie, ktoré majú členov z odvetvia, uzatvárajú kolektívne zmluvy a sú členom odvetvových organizácií sociálnych partnerov na úrovni EÚ. Štúdie boli realizované v úzkej súčinnosti so sociálnymi partnermi v analyzovaných odvetviach. Problémom na Slovensku sú chýbajúce organizácie sociálnych partnerov a absencia kolektívneho vyjednávania v niektorých odvetviach a niekedy aj malá ochota poskytovania údajov zo súkromných organizácií.

Aktualizácia existujúcich databáz Eurofound *(Ing. Ľudovít Czírja, CSc.)*

Vypracovanie informatívnych záznamov/pasportov vybraných prípadov reštrukturalizácie podnikov (European Restructuring Monitor - ERM Factsheets)
Pasporty reštrukturalizácie, monitorujú prípady vytvárania nových pracovných miest, alebo znižovania počtu zamestnancov v podnikoch na Slovensku. Do

databázy pasportov sa zahŕňajú zmeny v počtoch pracovných miest, tak v existujúcich prevádzkach, ako aj v nových podnikoch/závodoch. Do databázy sa zaznamenávajú len prípady, kedy sa vytvorí alebo zruší minimálne 100 pracovných miest (alebo sa zmena týka 10 % zamestnancov v podnikoch s najmenej 250 zamestnancami). V r. 2019 bolo do databázy zaslaných 17 relevantných prípadov reštrukturalizácie.

Podporné nástroje reštrukturalizácie (ERM Legal instruments)

Bol aktualizovaný existujúci súbor legislatívnych nástrojov, ktoré sa využívajú pri reštrukturalizácii podnikov a organizácií na Slovensku. Posúdila sa ich aktuálnosť a doplnili sa zmeny realizované od ostatnej aktualizácie. V r. 2019 bolo aktualizovaných päť nástrojov z databázy – garantovanie mzdy zamestnancov v prípade nesolventnosti zamestnávateľa, podpora verejných inštitúcií prepusteným zamestnancom, reštrukturalizácia ako záchrana podniku vo finančných ťažkostiach, hľadanie alternatívnych riešení pri hromadnom prepúšťaní a sankcie pri porušení povinností zamestnávateľa pri hromadnom prepúšťaní.

Pracovný život na Slovensku (Working life country profile)

Aktualizovala sa štandardizovaná charakteristika pracovného života na Slovensku v databáze Eurofound o jednotlivých členských štátoch EÚ. Profil krajiny informuje stručne o všetkých podstatných aspektoch individuálnych a kolektívnych pracovných vzťahoch danej krajiny. Obsahuje napríklad prehľad základných ukazovateľov ekonomiky a ich vývoj, charakteristiku pracovnej legislatívy, individuálnych pracovných vzťahov, sociálnych partnerov na národnej úrovni, tripartitného sociálneho dialógu, kolektívneho vyjednávania, mzdovej

situácie a pracovného času, riešenia pracovných sporov, príslušných inštitúcií ústrednej štátnej správy a pod.

Dvakrát bola aktualizovaná **databáza kontaktov Eurofound** na najdôležitejšie partnerské a užívateľské organizácie na Slovensku, napríklad KOZ SR a najväčšie odborové zväzy, AZZZ SR, RUZ, APZ, MPSVR SR, ZMOS, ÚPSVaR, NIP, ŠÚ SR, Sociálna poisťovňa a pod.

Spracovanie pravidelných štvrťročných a ročných správ za Slovensko

Štvrťročné správy (Latest developments in working life) podávajú stručnú informáciu (600- 1000 slov) o dvoch až troch najdôležitejších udalostiach vo vymedzených oblastiach, ktoré sa udiali na Slovensku v danom štvrťroku. Ide najmä o udalosti, ktoré majú vplyv na systém fungovania kolektívnych pracovných vzťahov, tripartitný sociálny dialóg, pracovné podmienky, mzdy, kolektívne vyjednávanie, pracovné spory, zamestnanosť a sociálne zabezpečenie (napríklad diskusia, prerokovanie a prijatie dôležitej legislatívy, koncepčných návrhov a dokumentov vlády, výsledky rokovania tripartity alebo parlamentu, dôležité iniciatívy a aktivity sociálnych partnerov a pod.)

Tím korešpondentov vypracoval správy za 4. štvrťrok 2018 a za 1., 2. a 3. štvrťrok 2019. V týchto správach boli spracované informácie napríklad o vzniku novej odborej organizácie *Spoločné odbory Slovenska*, zmenách v odmeňovaní učiteľov a zamestnancov vykonávajúcich činnosti vo verejnom záujme, pokračujúcom raste miezd na Slovensku, skrátenom pracovnom týždni v podniku US Steel Košice, nových mzdových príplatkoch za nadčasy, prácu vo

sviatok a v sobotu a nedeľu a o Národnom projekte Zosúladienie rodinného a pracovného života.

Podkladové štúdie k definovanej špecifickej téme (Topical update) zadáva Eurofound po konzultáciách s Európskou komisiou. V roku 2019 boli spracované podkladové štúdie k týmto témam:

- o Zosúladovanie práce a života v kontexte flexibilnej práce a používání informačných technológií (*doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.*)
- o Dostupné finančné zdroje zamerané na podporu podnikania žien (*Ing. Ľudovít Czíria, CSc.*)
- o Vývoj v oblasti zlepšovania kvality práce a jej lepšej udržateľnosti (*doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.*)
- o Monitorovanie súkromia zamestnancov na pracovisku (*doc. JUDr. Marek Švec, PhD., LL.M a prof. JUDr. Andrea Olšovská, PhD., Trnavská Univerzita v Trnave*)

Správa za Slovensko za rok 2019 (Flagship report)

(*Ing. Ľudovít Czíria, CSc. a doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.*)

Správa bola realizovaná v novom formáte a bola zameraná najmä na zmeny týkajúce sa kolektívnych pracovných vzťahov v r. 2014-2019. V správe bolo uvedené zhrnutie vybraných najdôležitejších udalostí prezentovaných v štvrtročných a ročných správach, ktoré boli doplnené komentárom, čo viedlo k týmto zmenám, a hodnotením silných a slabých stránok kolektívnych pracovných vzťahov a odhadom vývoja v najbližšom období.

Iné výstupy a aktivity

Štúdia o pracovných podmienkach zamestnancov s viacerými pracovnými úväzkami

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Štúdia realizovaná na základe osobitnej objednávky Eurofound poskytla informácie o počtoch pracovníkov na Slovensku, ktorí majú viac ako jeden pracovný úväzok, druhoch ich jednotlivých zamestnaní a o počte ich zamestnaní. Štúdia tiež prezentovala legislatívnu reguláciu viacerých zamestnaní a jej praktické uplatňovanie. Informovala aj o niektorých výskumoch/prieskumoch realizovaných na Slovensku v tejto oblasti.

Nadnárodné reštrukturalizácie podnikov – prípadová štúdia za Slovensko

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc.)

Prípadová štúdia bola realizovaná na základe osobitnej objednávky Eurofound a bola zameraná na činnosť Európskej zamestnaneckej rady divízie japonskej firmy Yazaki Wiring technologies, vyrábajúcej káblové zväzky pre autá. Okrem základných údajov o podniku a závode bola hlavná pozornosť zameraná na informovanie zástupcov zamestnancov o presune časti výroby zo závodu v Michalovciach na Slovensku do Rumunska a okolnosti jej realizovania. Štúdia mapovala aj proces prepúšťania zamestnancov a zapojenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach.

Ročné hodnotenie aktivít – spätná väzba korešpondentov pre Eurofound

(Progress report)

Na vyžiadanie Eurofound tím korešpondentov pri IVPR prezentoval v online dotazníku svoje komentáre, stanoviská a odporúčania k rôznym aspektom aktivít, spojených s realizáciou úloh IVPR pre Eurofound v r. 2019. Popri komentároch k jednotlivým realizovaným výstupom bola osobitná pozornosť venovaná spolupráci korešpondentov s príslušnými členmi tímu Eurofound.

Bližšie informácie o Eurofound, projekte Network of European Observatories aj o konkrétnych výstupoch spracovaných korešpondentmi pri IVPR sú k dispozícii na web stránkach:

www.eurofound.europa.eu

https://www.ceit.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=35&lang=sk

